

Att förebygga och hantera riskbruk i praktiken – företagshälsans och arbetsplatsens roll och betydelse

Fredrik Sparring, Avonova

Cecilia Eurén Pettersson, Falck

Andelen positiva drogtest från arbetslivet - vid Droganalyslaboratoriet, Karolinska

1993–2009	2,5%
2010–2014	3,75%
2020	5,2%

Positiva drogtest vid Avonova första halvåret
2023: 6,8% positiva drogtest

Kvalitetssäkrade insatser

Falcks tjänster och arbetssätt baseras på:

- Gällande lagar, föreskrifter, förordningar
- Riktlinjer från MYNAK - Myndigheten för arbetsmiljökunskap
- Guider från Sveriges företagshälsor
- Socialstyrelsens försäkringsmedicinska beslutstöd och diagnoskriterier
- Folkhälsomyndighetens arbete med bruk och beroende
- Vetenskap och beprövad erfarenhet
- M.m.

Process från uppstart till återkoppling

Arbetsgivarens alkohol- & drogpolicy

- Om arbetsgivaren vill klargöra vad som gäller kring alkohol och droger kopplat till arbetsmiljön behöver denne upprätta en policy.
- Vissa arbetsgivare har *en* alkohol- & drogpolicy, andra arbetsgivare har *två* separata policy (en för alkohol och en för droger). Detta då alkohol är lagligt att bruka och droger är olagligt att bruka.
- Policyn ska innehålla tydligt ställningstagande om hur arbetsgivaren ser på alkohol och droger kopplat till arbetsmiljö och arbetsgivarens arbetsmiljöansvar.
- Många arbetsgivare har även i sin policy att vid överenskommen behandling, oavsett utförare, så upprättas en behandlingsöverenskommelse med tillhörande handlingsplan om faktiska insatser där en av insatserna ofta är beslut om förstadagsintyg.

För att en policy ska ha effekt behöver den vara **implementerad** och **kommunicerad** i hela organisationen.

Tankemönster som strutsar till en chef...

HAN ÄR JU SÅ DUKTIG NÄR
HAN ÄR HÄR

JAG AVVAKTAR - DET
BLIR NOG BÄTTRE

JAG DRICKER JU SJÄLV

TÄNK OM JAG HAR FEL?

TÄNK OM HAN/HON BLIR
FÖRBANNAD?

En påverkad person - en allvarlig arbetsmiljörisk

Den som är påverkad på arbetstid är en säkerhetsrisk i arbetsmiljön - både för sig själv, sina kollegor men även kunder och alla övriga individer som denne möter t ex när hen kör till jobbet.

Även bakrus utgör en säkerhetsrisk då mycket av kroppens energi går åt till att bryta ner alkoholen, och att levern inte hinner ta upp viktiga näringsämnen på ett optimalt sätt.

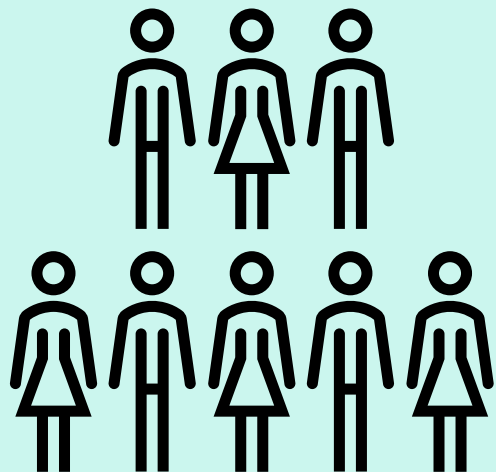
För arbeten där säkerhet är en viktig arbetsmiljöfaktor påverkas arbetsförmågan vid bakrus. Det påverkar därmed alla yrken där man bland annat inte kan utföra sitt arbete med långsammare hjärnaktivitet.

Exempel på bakrus och säkerhet

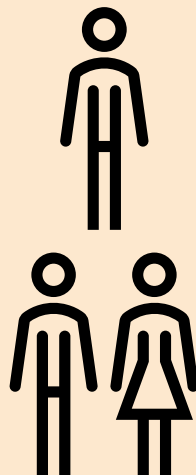
Förskollärare kommer till arbetet med bakrus, är trött, har huvudvärk och förmåga till uppmärksamhet är påverkad då hjärnan har en långsammare aktivitet. Idag ska förskolläraren och dennes kollegor ta med 30 barn på utflykt...

Vilka kan vi påverka genom alkohol- och drogtestprogram?

Inga alkohol- eller drogproblem

Riskzon

Skadligt bruk och beroende

Arbetet påverkar riskgruppen i gul zon att röra sig till riskfri grön zon samt hjälper till att identifiera personer med skadligt bruk och beroende i röd zon.

Summering

- **Agera** på tidiga signaler/oro/misstanke, prata med individen
- Som chef - börja inte själv att försöka diagnostisera medarbetarens problem utan **ta hjälp** av oss, er företagshälsa
- Som arbetsgivare - **dokumentera** alla händelser och beslut
- Arbeta aktivt med **arbetsanpassning och rehabilitering**

